

Kendelse

i

faglig voldgift FV 2019.693

Dansk Sygeplejeråd

(advokat Adam Tao Michaëlis)

mod

Regionernes Lønnings- og Takstnævn

for

Region Hovedstaden

(advokat Morten Ulrich)

Afsagt den 16. marts 2021

1. Tvisten

Denne sag angår, om Region Hovedstaden skal betale et funktionstillæg til tre kliniske sygeplejespecialister, der er knyttet til lukkede, psykiatriske afdelinger i regionen.

2. Påstande

Klager, Dansk Sygeplejeråd, har nedlagt endelig påstand om, at Region Hovedstaden til Dansk Sygeplejeråd skal efterbetale 207.234,13 kr. med procesrente fra de enkelte ydelsers forfaldstid for medlemmerne A, B og C.

Indklagede, Regionernes Lønnings- og Takstnævn, har påstået frifindelse.

Parterne er enige om den beløbsmæssige opgørelse af klagers påstand.

3. Sagens behandling

Sagen blev mundtligt forhandlet den 11. marts 2021 hos Danske Regioner, Dampfærgevej 22, 2100 København Ø, for en faglig voldgift med følgende partsudpegede medlemmer:

Udpeget af klager: Juridisk specialkonsulent Pernille Nørring og chefjurist Elise Hammer.

Udpeget af indklagede: Chefrådgiver Lisbet Langbjerg Sørensen og chefrådgiver Ulla Fehrenkamp.

Som opmand deltog højesteretsdommer Oliver Talevski.

Der blev under den mundtlige forhandling afgivet forklaring af D, E og F.

Efter forhandling og votering kunne der ikke opnås enighed om eller et flertal for en afgørelse blandt de partsudpegede medlemmer af voldgiftsretten. Afgørelsen skal derfor træffes af opmanden ved kendelse.

4. Overenskomstforholdene mv.

I overenskomst fra 2018 for ikke-ledende personale på Sundhedskartellets område indgået mellem Regionernes Lønnings- og Takstnævn på den ene side og en række faglige organisationer, herunder Dansk Sygeplejeråd, på den anden side, er der i § 6 om centrale tillæg fastsat bl.a.:

”Stk. 3

Til sygeplejersker, som har opnået 10 års sammenlagt beskæftigelse på grundlag af grunduddannelsen eller mere, ydes der et pensionsgivende tillæg på 11.900 kr. i årligt grundbeløb (1. januar 2006 niveau).

...

Stk. 5

Til sygeplejersker, der er knyttet til lukkede sikrede afdelinger på sygehuse, aftales der et tillæg herfor.”¹

Med virkning fra den 1. april 2011 blev der indgået en forhåndsaftale mellem Dansk Sygeplejeråd og Region Hovedstadens Psykiatri om arbejde på lukket afsnit/afdeling, arbejde i distriktpspsykiatri og arbejde i udegående team. Aftalen var en udmøntning af den bemyndigelse/hjemmel, der genfindes i 2018-overenskomstens § 6, stk. 3. I forhåndsaftalen hedder det bl.a.:

”3. *Funktionstillæg for at arbejde på lukket afsnit/afdeling*

Til basissygeplejersker, der arbejder på lukket afsnit/afdeling, ydes et funktionstillæg på 18.000 kr. i årligt grundbeløb (01.01.06-niveau).

...

5. *Modregning og overgangsregler*

¹Tilsvarende bestemmelser var fastsat i tidligere overenskomster, jf. f.eks. 2015-overenskomstens § 6, stk. 2 (stk. 5 i 2018-overenskomsten), og § 6, stk. 9 (stk. 3 i 2018-overenskomsten).

Tillæg efter stk. 3 ... modregnes i alle lokalt og centralt aftalte tillæg efter såvel kollektive som individuelle aftaler, hvor det direkte fremgår, at tillæg er ydet for funktionen på lukket afsnit/afdeling ...

Bemærkning:

Tillæg efter punkt 3 ... modregnes ikke i individuelle aftaler om kvalifikationstillæg, der er begrundet i særlige personlige kvalifikationer, der er relateret til arbejdet på lukket afsnit/afdeling ...

Basissygeplejersker, der pr. 1. april 2011 oppebærer et højere tillæg for at arbejde på lukket afsnit/afdeling ... bevarer differencen som et personligt tillæg.

Ved alle frivillige stillingsskift bortfalder det personlige tillæg.

6. Ophør af hidtidige forhåndsaftaler mv.

Med virkning fra 1. april 2011 bortfalder alle hidtidige forhåndsaftaler om tillæg for arbejde på lukket afsnit/afdeling ..., der er indgået i Region Hovedstadens Psykiatri på DSR's forhandlingsområde.

Efter indgåelse af denne aftale kan der ikke på psykiatriens centre lokalt indgås individuelle aftaler eller forhåndsaftaler om tillæg for arbejde på lukket afsnit/afdeling ...

Bemærkning:

Dette gælder dog ikke individuelle aftaler om kvalifikationstillæg, der er begrundet i særlige personlige kvalifikationer."

Med virkning fra den 1. april 2016 indgik Region Hovedstaden og Dansk Sygeplejeråd en forhåndsaftale om indplacering af Kliniske sygeplejespecialister med erhvervet mastergrad. Det hedder i forhåndsaftalen bl.a.:

"Aftalen omfatter:

Kliniske sygeplejespecialister i Region Hovedstaden ansat efter overenskomst for ikke-ledende personale på Sundhedskartellets område. Aftalen omfatter kliniske sygeplejespecialister ... på alle Region Hovedstadens virksomheder.

Aftalen omfatter udelukkende kliniske sygeplejespecialister, der har erhvervet en mastergrad.

Aftalens indhold:

Kliniske sygeplejespecialister indplaceres på trin 8. I henhold til overenskomstens § 6, stk. 9, ydes et pensionsgivende tillæg efter 10 års sammenlagt beskæftigelse på grundlag af grunduddannelsen på 11.900 årligt (01.01.06-niveau).

Det er aftalt, at der herudover ydes et pensionsgivende funktionstillæg for kompleksitet i stillingen som klinisk sygeplejespecialist på årligt 75.200 (01.01.06-niveau).

...

Den kliniske sygeplejespecialist kan ikke samtidig honoreres efter virksomhedernes øvrige forhåndsftaler med mindre andet aftales lokalt i en konkret situation.”

Der er under skriftvekslingen fremlagt materiale om aflønning af sygeplejersker med kandidatuddannelse. Det er i den forbindelse blevet oplyst, at denne gruppe af sygeplejersker modtager pension med 18,46 %, mens gruppen af sygeplejersker med en erhvervet mastergrad alene modtager 13,55 % i pension.

5. Forklaringer

D har forklaret bl.a., at han siden 2007 har været faglig konsulent i Dansk Sygeplejeråd. Han varetager sædvanlige fagforeningsopgaver, herunder rådgivning af medlemmer, sparring med tillidsrepræsentanter og deltagelse i lønforhandlinger. Han blev uddannet som sygeplejerske i 1989 og arbejdede fra 1995 til 2007 på psykiatrisk afdeling.

Kliniske sygeplejespecialister har en mastergrad. De er fagligt fyrtårne. De fungerer som eksperter for ledelsen og er rollemodeller for kollegerne. Kliniske sygeplejespecialister arbejder på forskellige afdelinger, herunder psykiatriske afdelinger. Både kliniske sygeplejespecialister og almindelige sygeplejersker er ansat efter samme overenskomst

Han har ikke været med til at forhandle forhåndsftalen fra 2016 om indplacering af kliniske sygeplejespecialister med erhvervet mastergrad, men har været med i forhandlingsforløbet vedrørende forhåndsftalen fra 2011 om bl.a.

arbejde på lukket afsnit/afdeling. Baggrunden for, at der ydes et funktions-tillæg til sygeplejersker på lukket, psykiatrisk afdeling, er, at der er en øget risiko eller fare for at komme til skade ved at arbejde på en sådan afdeling. Indtil 1997 var funktionstillægget fastsat i selve overenskomsten, og der blev i den forbindelse differentieret mellem de lukkede afdelinger. Således var tillægget til en sygeplejerske, som arbejdede på Sikringen, dobbelt så stort som tillægget til en sygeplejerske på almindelig lukket, psykiatrisk afdeling.

Han har mailet med en klinisk sygeplejespecialist, som har arbejdet på en lukket, psykiatrisk afdeling siden oktober 2020. Den pågældende varetager samme opgaver som de andre sygeplejersker på afdelingen og har kun udført administrativt arbejde samlet set i tre dage.

E har forklaret bl.a., at hun er personalejuridisk konsulent, og at hun siden 2012 har været ansat i Center for HR og Uddannelse i Region Hovedstaden. Centret blev oprettet i 2012.

Hun var med til at forhandle forhånds aftalen fra 2016 om indplacering af kliniske sygeplejespecialister med erhvervet mastergrad. Baggrunden var, at Region Hovedstaden i 2016 fik en samlet stillingsstruktur for hele regionen, og der skulle derfor følge en samlet indplacering med. Samtlige kliniske sygeplejespecialister er omfattet af aftalen, uanset om de arbejder på en psykiatrisk eller somatisk afdeling. De kliniske sygeplejespecialister blev indplaceret på trin 8. En almindelig sygeplejerske starter på trin 4 og rykker efter 8 år op på trin 6. Indplacering på trin 8 sker kun i helt særlige tilfælde afhængig af stillingens tyngde. Når det i aftalen er anført, at der efter 10 års sammenlagt beskæftigelse ydes et pensionsgivende tillæg på 11.900 kr., skyldes det, at en sygeplejerske efter overenskomsten har ret til dette tillæg.

Funktionstillægget på 75.200 kr., der gives for kompleksitet i stillingen som klinisk sygeplejespecialist, er et rigtigt højt tillæg. Alle funktioner og kvalifikationer er samlet under denne honorering. Honoreringen rækker bredt og

dækker det hele. Under forhandlingerne så regionen på, hvilken honorering de kliniske sygeplejespecialister fik dengang, og vurderede så, hvor meget man kunne tåle at give, når honoreringen skulle dække det hele. Der var mellem parterne enighed om, at alle forhåndsaftaler var omfattet af honoreringen. Det hele var tænkt ind. Man havde under forhandlingerne ikke specielt tænkt på tillægget efter forhåndsaftalen fra 2011 om arbejde på lukket afsnit/afdeling, men formuleringen om, at den kliniske sygeplejespecialist ikke samtidig kan honoreres efter øvrige forhåndsaftaler, medmindre andet aftales lokalt i en konkret situation, sigtede på det hele. Der var tale om et absolut maksimum, og man skulle så ikke tænke på alle de lokalaftaler, som lå på forskellige hospitaler. Aflønningen ville være nogenlunde på samme niveau som for universitetsuddannede (kandidatuddannede) sygeplejersker, når der sås bort fra, hvad der indbetales til pension.

Den omstændighed, at tillægget efter forhåndsaftalen fra 2011 om arbejde på lukket afsnit/afdeling, er baseret på § 6, stk. 2, i overenskomsten, har ikke nogen betydning. Overenskomsten fastsætter ikke, i hvilken form tillægget for arbejde på lukket afdeling skal aftales. Man kan derfor – som det er sket i denne sag – aftale, at tillægget på 18.000 kr. er indeholdt i det samlede tillæg på 75.200 kr. i forhåndsaftalen fra 2016 om indplacering af kliniske sygeplejespecialister med erhvervet mastergrad. Det var meningen med ordningen.

Der er ikke nogen kliniske sygeplejespecialister, der har tabt på denne ordning med et samlet tillæg på 75.200 kr., og nogen, som har vundet. For ordningen indebærer, at alle forhåndsaftaler ikke længere kan gøres gældende ved siden af den samlede honorering, og det går ud over alle de sygeplejersker, som er omfattet af en forhåndsaftale. Der er i alt syv hospitaler, inkl. psykiatriske afdelinger, i Region Hovedstaden.

F har forklaret bl.a., at hun er souschef i HR-afdelingen i psykiatrien i Region Hovedstaden.

Hun var med til at forhandle forhåndsaftalen fra 2011 om bl.a. tillæg for arbejde på lukket afsnit/afdeling. Forhåndsaftalen har baggrund i strukturen med oprettelse af regionerne til overtagelse af sundhedsopgaver fra amterne mv. I den forbindelse ønskede man at ensrette de aftaler, der gjaldt på de psykiatriske afdelinger i Region Hovedstaden, således at sygeplejerskerne modtog det samme tillæg, uanset på hvilken psykiatrisk afdeling de arbejdede. Tillægget er ikke udtryk for et særligt faretiltæg for at arbejde på en lukket, psykiatrisk afdeling.

Der arbejder 15 kliniske sygeplejespecialister på psykiatriske afdelinger i Region Hovedstaden. De kliniske sygeplejespecialister, som denne sag angår, er frikøbt for 50 % - hvilket betyder, at 50 % af deres arbejdstid anvendes til andet end arbejde på lukket afdeling. Hvor meget af sin arbejdstid en klinisk sygeplejespecialist skal anvende på lukket afdeling, kan variere fra center til center.

Punkt 5 om modregning i forhåndsaftalen fra 2011 om bl.a. tillæg for arbejde på lukket afsnit/afdeling har sin baggrund i, at man ønskede at undgå, at sygeplejerskerne modtog dobbelt honorering i henhold til de aftaler, der gjaldt dengang. Modregningsbestemmelsen i punkt 5 har ikke noget at gøre med det samlede tillæg på 75.200 kr., der er fastsat i forhåndsaftalen fra 2016 om kliniske sygeplejespecialister.

6. Parternes anbringender

Klager har anført navnlig, at der under forhandlingen af forhåndsaftalen fra 2016 vedrørende kliniske sygeplejespecialister ikke blev drøftet, at forhåndsaftalen også skulle afløse tillæg, der ellers var hjemlet i parternes overenskomst.

Det funktionstillæg på 75.200 kr., der gives efter forhåndsaftalen fra 2016, afhænger ikke af, hvilken afdeling den enkelte sygeplejerske arbejder på, og gives derfor for den kompleksitet, som er forbundet med stillingen som klinisk sygeplejespecialist. Der er tale om en kompleksitet, som den kliniske

sygeplejespecialist kan håndtere, fordi vedkommende har de faglige kvalifikationer, som en sygeplejemastergrad medfører. De tillæg, som ikke samtidig kan opnås efter forhåndsaftalen, drejer sig dermed alene om tillæg, der udspringer af andre lokale aftaler, og hvor tillægget navnlig gives på baggrund af den enkelte sygeplejerskes faglige baggrund.

De tillæg, der ydes efter forhåndsaftalen fra 2011, gives uafhængig af den enkelte sygeplejerskes faglige kvalifikationer. Der er derimod tale om et funktionstillæg, der gives for de ekstra risici, som er forbundet med at arbejde som sygeplejerske på en lukket, psykiatrisk afdeling. Sygeplejersker på en lukket afdeling befinder sig ofte i en særdeles fysisk og psykisk belastende arbejdssituation. Dette afspejler sig i, at over 70 % af indberetningerne om arbejdsskader ved Hovedstadens Psykiatri i 2020 angik vold eller trusler om vold, mens dette alene gjorde sig gældende for ca. 2 % af indberetningerne om arbejdsskader på somatiske afdelinger.

Det fremgår endvidere modsætningsvis af punkt 5 om modregning i forhåndsaftalen fra 2011, at tillægget for at arbejde på lukket, psykiatrisk afdeling ikke gyldigt kan anvendes til modregning i tillægget efter forhåndsaftalen fra 2016, idet det sidstnævnte tillæg ikke er ydet for den risiko, der er forbundet med at arbejde på lukket, psykiatrisk afdeling.

Kliniske sygeplejespecialister med erhvervet mastergrad vil ikke opnå højere aflønning end kliniske sygeplejespecialister med en kandidatuddannelse, såfremt klager gives medhold i sin påstand. Tværtimod vil det føre til, at aflønningen bliver på nogenlunde samme niveau, hvilket hænger sammen med, at kliniske sygeplejespecialister med kandidatuddannelse modtager højere pension.

Indklagede har anført navnlig, at der i forhåndsaftalen fra 2016 udtrykkeligt er fastsat, at den kliniske sygeplejespecialist ikke samtidig kan honoreres efter virksomhedernes øvrige forhåndsaftaler, medmindre andet aftales i den konkrete situation.

I forhåndsaftalen fra 2016 er der hermed udtømmende gjort op med vederlæggelsen af kliniske sygeplejespecialister med erhvervet mastergrad.

Den model for vederlæggelse, som fremgår af forhåndsaftalen fra 2016, er i overensstemmelse med overenskomstens § 6, stk. 5, idet denne bestemmelse hverken foreskriver en bestemt form for aftale eller en bestemt størrelse af vederlæggelsen for arbejde på lukkede, psykiatriske afdelinger. Der er således intet til hinder for, at kravene i § 6, stk. 5, opfyldes ved en aftale om en samlet vederlæggelse for denne og andre funktioner/kvalifikationer.

Dansk Sygeplejeråds synspunkt vil i øvrigt medføre, at kliniske sygeplejespecialister med erhvervet mastergrad får en højere aflønning end kliniske sygeplejespecialister med kandidatuddannelse, når man ser bort fra pension. Det har ikke været hensigten med forhåndsaftalen fra 2016.

7. Opmandens begrundelse og resultat

7.1. Efter forhåndsaftalen fra 2016 om indplacering af kliniske sygeplejespecialister med erhvervet mastergrad ydes der et pensionsgivende funktionstillæg på årligt 75.200 kr. (2006-niveau) for kompleksitet i stillingen som klinisk sygeplejespecialist.

Efter forhåndsaftalen fra 2011 om arbejde på bl.a. lukket afsnit/afdeling ydes der til basissygeplejersker et funktionstillæg på 18.000 kr. i årligt grundbeløb (2006-niveau).

Spørgsmålet er, om en klinisk sygeplejespecialist, der arbejder på en lukket, psykiatrisk afdeling, kan oppebære funktionstillægget på 18.000 kr. årligt efter forhåndsaftalen fra 2011 oveni i funktionstillægget på 75.200 kr. årligt efter forhåndsaftalen fra 2016.

7.2. I forhåndsaftalen fra 2016 er det fastsat, at den kliniske sygeplejespecialist ikke samtidig kan honoreres ”efter virksomhedernes øvrige forhåndsaftaler med mindre andet aftales lokalt i en konkret situation”.

Efter en naturlig sproglig forståelse indebærer denne ordlyd, at en klinisk sygeplejespecialist ikke kan modtage funktionstillægget på 18.000 kr. efter forhåndsaftalen fra 2011 oveni i funktionstillægget på 75.200 kr. efter forhåndsaftalen fra 2016.²

Det må endvidere efter forklaringen fra E, som deltog i forhandlingen af forhåndsaftalen fra 2016, lægges til grund, at det – i overensstemmelse med bestemmelsens ordlyd – var meningen, at funktionstillægget på 75.200 kr. skulle træde i stedet for alle de tillæg, der fremgik af dagældende forhåndsaftaler, herunder forhåndsaftalen fra 2011, selv om man under forhandlingerne ikke specifikt havde fokus på funktionstillægget efter denne aftale.

7.3. Efter 2018-overenskomstens § 6, stk. 5 (svarende til § 6, stk. 2, i 2015-overenskomsten), skal der til sygeplejersker, der er knyttet til lukkede, sikrede afdelinger på sygehuse, aftales et tillæg herfor.

Overenskomsten fastsætter ikke, i hvilken form tillægget skal aftales. Henset hertil og til det, som er fremkommet under voldgiftssagen, er der efter min opfattelse ikke grundlag for at fastslå, at det er i strid med overenskomsten at optage det funktionstillæg, der skal aftales efter overenskomsten for arbejde på lukket, psykiatrisk afdeling, i et samlet funktionstillæg som sket ved forhåndsaftalen fra 2016. Ved optagelsen af tillægget på 18.000 kr. i det samlede tillæg på 75.200 kr. er overenskomsten med andre ord ikke fraveget til skade for de kliniske sygeplejespecialister, der arbejder på lukket, psykiatrisk afdeling.

7.4. Af punkt 5 i forhåndsaftalen fra 2011 fremgår, at funktionstillægget på 18.000 kr. modregnes i alle lokalt og centralt aftalte tillæg efter kollektive

²Jeg ser herved bort fra en eventuel lokal aftale, hvor noget andet gyldigt måtte blive aftalt – dette er ikke sket for de kliniske sygeplejespecialister, som denne sag omfatter. Se hertil i øvrigt punkt 6 i forhåndsaftalen fra 2011, hvorefter der ikke på psykiatriske centre lokalt kan indgås individuelle aftaler eller forhåndsaftaler om tillæg for arbejde på lukket afsnit/afdeling.

som individuelle aftaler, hvor det direkte fremgår, at tillæg ydet for funktionen på lukket afsnit/afdeling.

I forbindelse med indgåelsen forhåndsaftalen i 2016 var der som nævnt ikke særlig fokus på funktionstillægget efter forhåndsaftalen fra 2011, og det fremgår ikke – som anført i punkt 5 – *direkte* af forhåndsaftalen fra 2016, at tillægget på 75.200 kr. ydes for funktionen på lukket afdeling.

Uanset dette forhold kan modregningsbestemmelsen i punkt 5 i forhåndsaftalen fra 2011 efter min mening ikke føre til, at en klinisk sygeplejespecialist, der arbejder på en lukket, psykiatrisk afdeling, kan kræve funktionstillægget på 18.000 kr. i henhold til forhåndsaftalen fra 2011 oveni i funktionstillægget på 75.200 kr. efter forhåndsaftalen fra 2016. Det skyldes allerede det forhold, at parterne i forhåndsaftalen fra 2016 som nævnt har aftalt, at særskilt honorering efter andre forhåndsaftaler af kliniske sygeplejespecialister – herunder dem, der arbejder på en lukket, psykiatrisk afdeling – i almindelighed ikke kan ske. Parterne har således gennem den senere regulering af spørgsmålet om særskilt honorering til kliniske sygeplejespecialister aftalt at fravige enhver anden regulering, der måtte følge af andre forhåndsaftaler, herunder modregningsbestemmelsen i punkt 5 i forhåndsaftalen fra 2011.

7.5. Efter det anførte, og da det, som klager i øvrigt har gjort gældende, herunder om aflønningen af kliniske sygeplejespecialister med erhvervet mastergrad og kliniske sygeplejespecialister med kandidatuddannelse, ikke kan føre til et andet resultat, tager jeg indklagedes påstand om frifindelse til følge.

Thi bestemmes:

Indklagede, Regionernes Lønnings- og Takstnævn for Region Hovedstaden, frifindes.

Hver af parterne skal bære egne omkostninger ved sagens behandling og betale halvdelen af opmandens honorar.

København, den 16. marts 2021

Oliver Talevski